

Rapport

fra

KLF, Kirke & Medier

Pagten

En seeranalyse af de 24 afsnit af julekalenderen på DR1 i december 2009, Pagten

Fra venstre ses drengen Malthe, buste af Grundtvig og nissen Gibbus

Rapport fra KLF, Kirke & Medier

Pagten, julekalender i 24 afsnit på DR1 i december 2009.

Baggrund

Maya Ilsøe har skrevet historien om Pagten. Hun var forfatter på julekalenderen i 2006, "Absalons Hemmelighed", og har medvirket ved et par afsnit af serien "Sommer".

Historien: Pagten handler om nisser og mennesker, som i fællesskab skal finde en mystisk pagt, så nissemor kan komme ud af isheksen, Iselin's, klør og blive levende/tøet op igen. Drengen Malthe og nissepiggen Lyda er hovedpersoner. Sideløbende med eventyret følger vi børnene i en klasse og er vidner til problemer og mobning. Det er mest den ikke fremmede pige Vidji, mobningen går ud over. De voksne har svært ved at gennemskue det som foregår, kun børnenes klasselærer Helle har det fornødne nærvær og tid. En af mobberne, Rune fristes af løftet om ædelstene til at blive Iselin's sammensvorne, men skifter senere mening, da han befinder sig alene og ulykkelig i en verden fuld af løgne. Malthe's lillesøster Karla er en god hjælper for Malthe. Hun har en særlig rolle, fordi hun er naiv og samtidig modig. Hun er det eneste menneske, der uden at kunne se den onde Iselin dog vælger at tro på, at hun skal bekæmpes. Iselin vil have sin vilje og truer med at fryse hele verden til is. Malthe og Vidji kan se nisserne og Iselin. Rune kommer til at kunne se Iselin. Pagten findes til sidst. Den onde Iselin besejres, og såvel nissemor som den senere i serien nedfrosne nissefar genoplives.

Pagten er optaget i byen Thyregod i Jylland, hvor Grundtvig opholdt sig i sin barndom, da han blev sendt hertil som 9årig for at forberede sig på latinskolen. Grundtvigs tanker om fællesskab og respekt for den enkelte er gennemgående temaer i julekalenderen. Grundtvig blev født den 8. september 1783 og var præst ved Vartov i København. Han har lagt navn til grundtvigianismen og var med til at grundlægge Folkehøjskolen. Han var også digter, og han er i dag den digter, der har flest salmer i Den Danske Salmebog.

Producer er Katrine Vogelsang, som også har været producent på filmen "Adams Æbler" og på et par afsnit af julekalenderen "Absalons Hemmelighed".

Instruktør er Jesper W Nielsen, der også instruerede tv-serien 'Sommer'.

Pagten har et samlet budget på 28 millioner kr.

Musik

Uden hinanden.

Sang: Julie Maria

Tekst: Esben von Ullbæk Bundgaard-Jørgensen Selvig

Musik: Aslak Hartberg

Hemmelighedsfulde falder fnuggene ned

Som stjernestøv
Og maler bøgeskoven hvid

Hold om mig
Det er så koldt her uden dig

Uden hinanden er vi ingenting
to snefnug der hvirvler i en vintervind

Men hvis vi står sammen i pagten
vil ingen kunne skille os ad

Kolde kys smelter mod min varme hud
Skynd dig nu inden tiden løber ud

Hold mig det er så koldt herudenfor

Uden hinanden er vi ingenting
to snefnug der hvirvler i en vintervind

Men hvis vi står sammen i pagten
vil ingen kunne skille os ad

Uden hinanden er vi ingenting
to snefnug der hvirvler i en vintervind

Men hvis vi står sammen i pagten
vil ingen kunne skille os ad

Uden hinanden er vi ingenting
to snefnug der hvirvler i en vintervind

Men hvis vi står sammen i pagten
vil ingen kunne skille os ad

Sangteksten

Teksten er enkel og fokuserer på, at når vi søger og dyrker fællesskabet, så lever vi og oplever vores fælles styrke. Uden fællesskabet, uden hinanden, bliver vi ensomme og kolde. Det er den eneste melodi og sang i serien.

På billedet ses nissefamilien bestående af børnene Gibbus og Lyda samt nissefar og nissemor

Pagten blev af DR anbefalet til børn over 8 år. Den kunne ses på DR1 og børnekanalen Ramasjang. Midt under forløbet blev det besluttet at genudsende afsnittene den følgende eftermiddag på DR1. På www.dr.dk/pagten kunne børnene se bag om programmet, se fraklip, høre musikken, deltage i konkurrencer mm.

Analyse

Tre familier med børn har set og analyseret de 24 afsnit af Pagten, som de fleste dage blev sendt kl. 19.30 på DR1.

Følgende spørgsmål blev besvaret for alle afsnit:

- »» Hvad handler afsnittet om?
- »» Hvordan fungerer kombinationen af fiktion og fakta?
- »» Hvilken relevans har afsnittet for den kristne jul?
- »» Hvad synes du om musikken i afsnittet?
- »» Kan du se etiske problemer i indholdet af dette afsnit?
- »» Hvordan kan man knytte en kristen forkyndelse til dette afsnit?

Overordnet om serien

Målgruppen

Familierne mener, at det er en godt fortalt historie med spænding til det sidste. Den egner sig til en bred målgruppe, fordi den kan ses af såvel lidt større børn som voksne. Eventyret er klart for børn. Både eventyret og den socialrealistiske historie fra skoleklassen rummer emner omkring fællesskab kontra ensomhed, god kommunikation kontra mobning og vigtigheden af de menneskelige relationer og ærlighed set i forhold til egen vinding og materielle goder.

Familierne påpeger, at skoleepisoderne kommer tæt på børns egen verden, og at mobningen af Malthe og Vidji opleves som meget voldsomme. Fordi emnerne er en del af børns virkelighed, egner de sig samtidig godt til vigtige samtaler i familien.

Hvilke livsværdier sætter Pagten fokus på?

Temaet er koncentreret om menneskelige relationer, fællesskabets kraft og modet til at se og derefter kæmpe mod det onde – i os selv. Som i sidste års julekalender på TV 2 Mikkelt og Guldkortet er det børnene, som har den uspolerede evne til at se tydeligt og handle ærligt og modigt. Det er især Malthe's lillesøster Karla et bevis på. Hun kæmper mod Iselin, selvom hun ikke kan se hende.

Hvordan kan man knytte en kristen forkyndelse til Pagten?

Heri ser familien Agergaard en klar mulighed for at knytte den kristne forkyndelse til. Vi har svært ved at tro på det, som vi nok kan mærke, men ikke kan se, hvad enten det er det gode eller det onde. Men når vi tør mærke efter (hvad Gud og det onde vil) og modet og sammenholdet er tilstede, kan vi udrette mirakler. Familien Hald Andersen kunne have ønsket, at den kristne jul blev fremhævet mere i serien.

Malthes lillesøster Karla er naiv og modig

Sammenskrivning af svar på spørgsmål, som blev stillet til hvert afsnit

Hvad handler afsnittet om

Hele julekalenderen handler om, hvordan nisser og mennesker kæmper for at løse de nødvendige opgaver, så Pagten findes og isheksens magt brydes. Sideløbende følger vi klassens liv i skolen. Vi bliver hermed på flere måder gjort opmærksom på, hvor vigtigt det er at være i ærlig og modig kommunikation med hinanden. Allerede i afsnit 3 ser vi Rune som leder af gruppen af mobbere. Og i afsnit 4 falder Vidji ned fra taget, fordi hun er blevet lokket af Rune og hans slæng. I afsnit 6 indser nissefar, at det er Malthe, der den rette til at finde Pagten. Herefter følger en række prøver, som nissepigens Lyda og Malthe skal løse sammen. Vi oplever også dilemmaet for Malthe, der ikke fortæller hele sandheden om sit forehavende til sin mor og lærer for at være loyal overfor nisserne, og fordi han ved, at de voksne ikke vil tro på, at han har fået en opgave af nisser. Vidji bliver fundet og kommer i skole igen. Hun hjælper nu modigt Malthe og Lyda. Til sidst da Iselin, som indimellem er forklædt som nissen Aris, er ved at fryse alt og alle, beslutter Rune sig for at hjælpe Malthe og Lyda. Pagten bliver fundet og genoplivet, mens Iselin bliver besejret.

Hvordan fungerer kombinationen af fiktion og fakta?

Kombinationen af fiktion og fakta fungerer godt. Nogle mennesker, dem der har hjertet med, kan se nisser. Det er kun børn, der kan se. Her er der lighedstræk med julekalenderen "Mikkel og Guldkortet" sendt på TV 2 i 2008. I begge julekalendere er der fokus på fællesskab og menneskelige relationer, og begge steder lader vi os forblinde af materielle goder. Specielt er det for Pagten, at Rune kan se Iselin men kan i begyndelsen ikke se, at hun er ond. Efterhånden som serien udvikler sig, får man øje på, at det er vigtigt at fokusere på det gode i livet, i os selv og i andre for at få øje på forskellen mellem godt og ondt. At det onde, som narrer os, kan være i os selv og være svært at få øje på og turde kæmpe imod, det hører specifikt til i Pagten. Derudover er det vigtige tema: mobning. Mobningen blandt børnene i Malthe's klasse indimellem meget voldsom, og det har givet anledning til mange vigtige snakke i familien Agergaard, som har tre børn i alderen 4 til 10 år.

Hvilken relevans har afsnittet for den kristne jul

En familie savner julekalenderens relevans for den kristne jul. En anden familie kan se mange koblinger til det kristne budskab (ikke kun jul) bl.a. i temaerne omkring modsætningsforhold mellem: Mobning og næstekærlighed, løgn og ærlighed, fællesskab og egoisme, åndelighed og materialisme. Det gælder under alle omstændigheder, at Grundtvigs salmer tages op i klassen, og at hans tanker om fællesskabets kraft er tydelige i hele serien, selvom det ikke bliver formuleret direkte.

Malthe får egoistiske tanker, da han i afsnit 7 skal igennem ensomhedens skov. Det viser, at mennesker er svage og lader sig forblinde af tanker om egne gode og dårlige sider. Malthes klasselærer har også hjertet med, selvom hun indimellem ikke kan stå fast på sit, når hun konfronteres med skolelederen. I slutningen af serien får Malthe mod til at sige tydeligt til sin lærer, hvad det væsentlige er: fællesskab.

Hvad synes du om musikken?

Denne julekalender har til forskel fra mange tidligere kun en titelmelodi, og ingen sange midt i afsnittene. Sangteksten er meget enkel og handler om, at vi skal stå sammen, og at vi er kolde og ensomme uden samværet med andre. Den ene familie synes godt om titelmelodien og er glad for, at afsnittene ikke afbrydes af musik og sang, mens de andre familier er skuffede over, at melodien ikke fænger og at teksten ikke er til at høre. Familien kunne ikke finde noget om musikken på nettet.

Kan du se etiske problemer i indholdet?

Familierne finder ingen etiske problemstillinger. De oplever ikke, at serien behandler emner, seere eller skuespillere på en uetisk måde. Der er til gengæld mange oplagte emner til diskussion i familien særligt omkring mobning. Børnene i familierne har oplevet mobbescenerne som voldsomme. I nogle familier har det givet anledning til, at et barn, som mobbes, har fået mod til at tale om problemet i hjemmet..

Hvordan kan man knytte en kristen forkyndelse til afsnittene?

Den ene familie peger på gennemgangen af en julesalme i klassen som eksempel på tilknytning til den kristne forkyndelse. Klassen får også flere opgaver, som handler om at analysere Grundtvig's salmer. En anden familie peger på eksemplerne på næstekærlighed. Malthe viser fx næstekærlighed overfor Vidji. Der er også et tydeligt tegn i, at den som tror, kan se – også det onde. Det kan Malthe men også drengen Rune, som mobber og er ensom og ulykkelig. Troen kan bekæmpe det onde – endda for den, som ikke kan se, det er lillesøster Karla bevis på. Hun er både naiv og modig. Iselin, som i sin ensomhed vil gøre alt for at få magt, optræder tydeligt hver dag, men kun langsomt viser følgerne af hendes handlinger sig, sådan er det også i den virkelige verden. Det onde får kun indflydelse, hvis vi lader det få plads til at udvikle sig.

Hvordan vurderer du seriens kvalitet?

Kvaliteten vurderes til at ligge i top. Julekalenderen er spændende hele vejen igennem. Der er både alvor og sjove episoder. Alle skuespillere er dygtige. Det er en julekalender, som samler familien dog ikke så bredt som fx "Jesus og Josefine" eller "Mikkel og Guldkortet", som også de mindste børn kunne se det meste af.

Hvad synes du er positivt og negativt omkring serien?

Familierne mener, at det mest positive i serien er få levendegjort problematikker, som kan diskuteres i familien. Det er også flot, at der både er plads til et forrygende eventyr og guldkorn til de voksne, som fx når Malthe får at vide, at Iselin kan fryse mennesker indefra eller når han svarer, at han er glad for, at han ikke vidste det på forhånd. Deri ligger, at det er en udfordring for os mennesker at beslutte os for at tage kampen op, når vi kender de barske konsekvenser.

Konklusion

DR har med Pagten lavet en meget spændende julekalender for familier med lidt større børn. Hvert afsnit har været præget af eventyr, spænding og emner om, hvordan mennesker lever med hinanden på godt og ondt. De virkelighedsnære og også voldsomme scener med børn som ofre for mobning har åbnet for vigtige samtaler mellem børn og forældre om mobning. Scenerne har også indimellem været så stærke, at det har været nødvendigt at få snakket tingene igennem efterfølgende.

Der har været mulighed for at knytte en kristen dimension til mange af de eksistentielle emner omkring fællesskab, ærlighed, mobning. Emnet omkring ondskab repræsenteret ved Iselin er oplagt til gruppediskussioner, fordi det viser, hvordan ondskaben og kulden arbejder i os, hvis vi ikke afviser de negative og egoistiske tanker.

Der er uenighed om musikken. Nogle er glade for at undvære afbrydelser undervejs i afsnittet. Andre savner en ørehænger og nogle tydelige tekster.

KLF, Kirke & Medier vil rose DR for med denne julekalender at bruge mange kræfter og midler på at give danskerne 24 afsnit med ikke kun professionel underholdning men også spørgsmål til de eksistentielle værdier i menneskers liv.

Sammenskrevet af familiekonsulent Lisbeth Krabbe Haugstrup, KLF, Kirke & Medier

Deltagere: familien Agergaard, Lemvig, familien Hald Andersen, Tjele og familien Frederiksen ved Tjele i alt 6 voksne og 6 børn i alderen 4 – 12 år.

Alle anvendte fotos er fra dr.dk.presse